

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี

1. แนวคิดเกี่ยวกับงานวิชาการ
 - 1.1 ความหมายของงานวิชาการ
 - 1.2 ความสำคัญของงานวิชาการ
 - 1.3 หลักการของงานวิชาการ
 - 1.5 ขอบข่ายงานวิชาการ
2. คุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.1 งานวัดผลและประเมินผล
 - 2.2 งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
 - 2.3 งานสื่อการเรียนการสอน
 - 2.4 งานวิทยบริการและห้องสมุด
3. บริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับงานวิชาการ

ความหมายของงานวิชาการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

อัญชลี โพธิ์ทอง (2551 : 52) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดสื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางด้านวิชาการของสถานศึกษา

ทัศนีย์ วงศ์ยืน (2553 : 184) ให้ความหมายของคำว่า งานวิชาการ หมายถึง การงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สันติ บุญภิรมย์ (2553 : 22) งานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดผลวัดต่อตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 16) ให้ความหมายของคำว่า งานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ัชชมา เทพวรสุข (2553 : 18) ให้ความหมายของคำว่า งานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนของกลุ่มบุคคลหรือผู้บริหาร โดยใช้กระบวนการบริหารงานและทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้งานการศึกษาของโรงเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด โดยสามารถวัดความสำเร็จได้จากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

อภิษิตา มะกรกรรม์ (2553 : 17) ให้ความหมายของคำว่า งานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล โดยใช้กระบวนการบริหาร เพื่อให้งานทุกด้านของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

สรุปงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทางด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยสามารถวัดความสำเร็จได้จากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

ลิขสิทธิ์ของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นงานหลักในการบริหารสถานศึกษา คุณภาพของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงานวิชาการ มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 2) งานวิชาการเป็นงานที่รวมภารกิจหลักของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญา จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการซึ่งได้แก่นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ เจตคติและทักษะในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 1) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัด โปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

สันติ บุญภิรมย์ (2553 : 10) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพส่วนงานอื่น ๆ ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมาและเป็นงานสนับสนุนผู้บริหารที่ยึดเอางานวิชาการเป็นหลักในการบริหาร และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการจะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ

จากการศึกษาความสำคัญของงานวิชาการ สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา เป็นหน้าที่หลักและเป็นหัวใจของการบริหาร สถานศึกษาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี

หลักการของงานวิชาการ

จันทราณี สงวนนาม (2551 : 10) ได้กล่าวถึง หลักการของงานวิชาการที่สำคัญ คือ

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือ ผลผลิตและกระบวนการ เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม การปรับปรุงคุณภาพกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย

3. หลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และการประหยัด

4. หลักความเป็นวิชาการ หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศ การศึกษา และหลักการวิจัย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 15) ได้เสนอหลักการของงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม อย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุด

3. ส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัด และพัฒนาการศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2553 : 20) ได้เสนอหลักการของงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนา หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอน และการวัดประเมินผลการเรียนการสอน

2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ จะได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมิน คุณภาพภายในและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความเหมาะสม ของผู้ปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการเพื่อให้ได้มาตรฐาน ของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน

7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัว และสอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการต้องเป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยเน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีกลไกในการควบคุมมาตรฐานทางวิชาการที่ชัดเจน

ขอบข่ายงานวิชาการ

ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษานั้นมีหลากหลาย ซึ่งอาจจะมิไปตามสภาพ ของสถานศึกษา เป็นขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการที่ก่อให้เกิดคุณภาพในงานวิชาการ มีผู้ให้ทัศนะไว้หลายท่าน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 10) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ขอบข่าย 12 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมผู้ประชาคมอาเซียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 9 - 11) ได้กำหนดหลักการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ หมายถึง การเตรียมการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย

1.1 การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระท้องถิ่น หมายถึง การสร้างหลักสูตรใหม่หรือการปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ดีขึ้น โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารประกอบหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์สภาพสถานศึกษาและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดทำสาระท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และกรองสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติภารกิจหลักอย่างเป็นระบบตามแบบแผนที่กำหนด โดยมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการวิจัย ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และส่วนกลาง

2.3 งานแนะแนว หมายถึง การจัดกระบวนการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลระบบและกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

2.4 งานพัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 สาระ หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูรับผิดชอบ หาแนวทางในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อเพิ่มระดับคุณภาพของกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.5 งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย งานกิจกรรมแนะแนว ห้องสมุด กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลูกเสือยุวกาชาด

3. การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และ โปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

3.1 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การผลิตหรือพัฒนา การจัดหา การเลือก การใช้และการประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ได้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ การเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ครูผลิตและพัฒนาให้เพื่อนครูสถาบันการศึกษาทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา ได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การประสานความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วม ในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดำรงแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งใน และนอกสถานศึกษาทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนสังกัด จัดทำเอกสารรวบรวม เผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครัวยุวชน องค์กรหน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา บริเวณใกล้เคียง และสนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา

3.3 การพัฒนางานห้องสมุด หมายถึง การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระบบห้องสมุด มีส่วนร่วมในการพัฒนาห้องสมุด ทั้งในด้านการจัดหาสื่อและบริการ มีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ครู นักเรียน และบุคคลในชุมชนรักการอ่านและการเรียนรู้ และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อผู้บริหารทุกภาคเรียน

3.4 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การศึกษาระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียน การสอนภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนตามที่ได้รับ มอบหมาย ประเมินผลระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ประสานงานกับเขตพื้นที่ การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ของสถานศึกษา รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการกระบวนการนิเทศภายใน กับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือใน ด้าน การตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน ประกอบด้วย

4.1 การวัดผล ประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบวัดและประเมินผล การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล การทำงานตามภารกิจวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4.2 งานทะเบียน เทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การทำงานตามภารกิจงานทะเบียน การเทียบโอนผลการเรียน การตัดคืนและอนุมัติผลการเรียนผ่านช่วงชั้น และการออกหลักฐาน แสดงผลการจบการศึกษา

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554 : 32 - 33) แบ่งงานการบริหารงานวิชาการ ออกเป็น 9 ด้าน

1. การวางแผนวิชาการ
2. การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา
3. การบริหารจัดการเรียนรู้
4. การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
5. การวัดผลประเมินผลการเรียน
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ
9. การบริการห้องสมุด

ปริยาพร วงศ์อนุตร โรจน์ (2553 : 3) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบของงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละ คาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไป ด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละ รายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้ง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียน ที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือเอกสารจากที่ครู เตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอน ให้ก้าวทันวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้า ของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จักนำเอา ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียน ได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพ นั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียน ได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริม การจัดหลักสูตร และ โปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาของนักศึกษา เน้นเครื่องมือ และกิจกรรมให้ครูเลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่ง วิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษา ได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหา การเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552 : 12) กล่าวถึงลักษณะงานวิชาการ ดังนี้

1. งานแผนกวิชาด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร แผนกวิชา มีหน้าที่ และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตารางเรียน ตารางสอน บัญชีวิชาเลือก จัดตารางสอนรวม และตารางสอนส่วนบุคคลของแผนกวิชา

1.2 ควบคุมดูแล กำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน แก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน การสอน การฝึกงาน การวัดผลและประเมินผล การวิจัยในแผนกวิชาให้เป็นไปตามหลักสูตร และระเบียบแบบแผนของทางราชการ

1.3 วางแผนและดำเนินงานด้านมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา ของแผนกวิชา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และรับรอง การประเมินคุณภาพภายนอกได้

1.4 การจัดดูแลรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือของแผนกวิชาให้ใช้ งานได้เป็นปกติ และมีเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอน นวัตกรรม เทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ รวมถึงอุปกรณ์การเรียนการสอน การเขียนตำรา เอกสาร และใบช่วยสอนต่างๆ

1.5 ตามแนะนำเกี่ยวกับการทำโครงการฝึก โครงการสอน แผนการเรียนรู้อุบัติเหตุ ฝึกอบรม ไปงาน ตลอดจนเพิ่มประสบการณ์ โดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

1.6 ควบคุมการใช้วัสดุการศึกษา และลงทะเบียนผลิตผลของแผนกวิชาให้เป็นไป ตามใบงาน

1.7 ควบคุมและพัฒนาสำนักงาน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้สะอาดเรียบร้อยทันสมัย อยู่เสมอ

1.8 ปกครองดูแลบุคลากร ในแผนกวิชาให้ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผน ของทางราชการ และเสนอความคิดเห็นความชอบของบุคลากรในแผนกวิชา

1.9 ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา

1.10 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เสนอโครงการ และรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับ ชั้นตอน

1.11 ดูแล บำรุงรักษาและรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

1.12 ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

2. งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

2.1 จัดทำ รวบรวมและตรวจสอบแผนการเรียน ของทุกแผนกวิชาให้ตรงกับ โครงสร้างหลักสูตร

2.2 จัดทำตารางสอน ตารางเรียนร่วมกับแผนกวิชาต่างๆ และสถานประกอบการ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 จัดทำแบบฟอร์มต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานหลักสูตรการเรียนการสอน

2.4 พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนแบบฐานะสมรรถนะร่วมกับสถานประกอบการ และหน่วยงานภายนอก เพื่อจัดรายวิชาและสาขางานให้สอดคล้องกับนโยบาย ความต้องการของ ตลาดแรงงานชุมชน ท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

2.5 จัดหารวบรวมและพัฒนาหลักสูตรที่จัดขึ้น เพื่อความรู้ทักษะในการประกอบ อาชีพ หรือการศึกษาต่อซึ่งจัดขึ้นเป็น โครงการกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

2.6 ส่งเสริมสนับสนุนครูและผู้สอน ในสถานศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ จุดหมายและหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ตลอดจนระเบียบการจัดการศึกษา

2.7 ประสานกับแผนกวิชาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ทั้งระบบการเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพและสะสมหน่วยกิต

2.8 ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตร

2.9 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและผู้สอนจัดทำเอกสารประกอบการสอน และจัดการ เรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยีการสอนที่ทันสมัย

2.10 รวบรวมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

2.11 ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา

2.12 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

2.13 ดูแลบำรุงรักษาและรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย และ

2.14 ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

3. งานวัดผลและประเมินผล มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

3.1 ส่งเสริมสนับสนุน ครูและผู้สอน ให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบ การวัดผลประเมินผล

3.2 กำกับ ดูแลจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามระเบียบ ดำเนินการเกี่ยวกับการ โอนผลการเรียน

3.3 ตรวจสอบการให้ระดับคะแนนก่อนเสนอคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และผู้อำนวยการวิทยาลัย เพื่ออนุมัติผลการเรียน

3.4 รวบรวมผลการเรียนได้รับอนุมัติแล้วส่งงานทะเบียน

3.5 จัดสอบมาตรฐานวิชาชีพพร้อมกับแผนกวิชาและรายงานผลการประเมินตามระเบียบ

3.6 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำข้อสอบมาตรฐาน

3.7 เก็บรักษาและทำลายเอกสารหลักฐาน ประเมินผลการเรียนและเอกสารเกี่ยวกับงานวัดผลและประเมินผลการเรียนตามระเบียบ

3.8 ดำเนินการเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์

3.9 ประสานงานให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.10 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเสนอ โครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

3.11 ดูแล บำรุงรักษาและรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

3.12 ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

4. งานวิทยบริการและห้องสมุด หน้าที่ความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

4.1 วางแผนพัฒนาการบริการห้องสมุด และศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

4.2 จัดระบบการบริการให้ได้มาตรฐาน

4.3 ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน ทั้งภายในและนอกสถานศึกษา

4.4 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเสนอ โครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

4.5 ดูแล บำรุงรักษาและรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย และ

4.6 ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

5. งานอาชีวศึกษา และระบบทวิภาคี มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

5.1 จัดการศึกษาวิชาชีพ โดยร่วมมือกับสถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบวิชาชีพได้

5.2 จัดทำแผนและคู่มือการฝึกตาม โครงสร้างของหลักสูตร ร่วมกับสถานประกอบการ ในการวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชาที่จะฝึกอาชีพ

5.3 วางแผนร่วมกับสถานประกอบการในการนิเทศ ติดตาม การฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการและมีการวัดผลและประเมินผล ควบคุมกำกับดูแล และแก้ปัญหาต่างๆ

5.4 ประชุมสัมมนาครูฝึก ครูนิเทศ เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

5.5 ติดต่อประสานงานกับแหล่งงานและสถานประกอบการเพื่อจัดหาที่ฝึกงานให้กับนักเรียน นักศึกษา

5.6 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

5.7 ดูแล บำรุงรักษาและความรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

5.8 ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

6. งานสื่อการเรียนการสอน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

- 6.1 วางแผน จัดหา จัดทำการให้บริการ สื่อการเรียนการสอน โสตทัศนูปกรณ์ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการเรียนรู้
- 6.2 จัดหารวบรวมวัสดุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ
- 6.3 ให้บริการในการค้นคว้าของครูนักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 6.4 อำนวยความสะดวกให้บริการแก่ครูในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน
- 6.5 พัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ครูในการใช้ และผลิตสื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาทางไกล การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
- 6.6 รับผิดชอบ ดูแลบำรุงรักษา วัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และให้บริการด้านโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ การใช้ห้องโสตทัศนศึกษา
- 6.7 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น
- 6.8 ดูแล บำรุงรักษาและรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย และ
- 6.9 ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญครอบคลุมงานต่างๆ ของสถานศึกษานับตั้งแต่ด้านหลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อการสอน งานวัดผล ประเมินผล งานนิเทศการเรียนการสอน งานห้องสมุด และการวัดและประเมินผล

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จากแนวคิดขอบข่ายงานวิชาการทั้งหมดตั้งแต่แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 10) ที่ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ขอบข่าย 12 ด้าน ดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา
- 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การแนะแนวการศึกษา
- 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

ที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 9 - 11) ได้กำหนดหลักการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ไว้ดังนี้

- 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ
- 2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- 3) การจัดการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และ
- 4) การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554 : 32-33) ได้แบ่ง

งานการบริหารงานวิชาการออกเป็น 9 ด้าน 1) การวางแผนวิชาการ 2) การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา 3) การบริหารจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน 5) การวัดผลประเมินผลการเรียน 6) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ 9) การประกันคุณภาพ ปริญญา วังศออนุตรโรจน์ (2553 : 3) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารวิชาการซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552 : 12) แบ่งตามลักษณะงาน ดังนี้ 1) งานแผนกวิชาด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน 3) งานวัดผลและประเมินผล 4) งานวิทยบริการและห้องสมุด 5) งานอาชีวศึกษา และระบบทวิภาคี 6) งานสื่อการเรียนการสอน จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา

ตัวแปรที่พบในขอบข่ายงานวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552)	สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554)	ปริญญา วังศออนุตรโรจน์ (2553)	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	ความถี่
1. แผนกวิชาด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร			✓		✓	2
2. งานวัดผลและประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	5
3. งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	5
4. งานสื่อการเรียนการสอน		✓	✓	✓	✓	4
5. งานวิทยบริการและห้องสมุด		✓	✓	✓	✓	4
6. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓					1

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรที่พบในขอบข่ายงานวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน (2552)	สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554)	ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553)	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	ความถี่
7. การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓			3
8. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	✓	✓	✓			3
9. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีการศึกษา	✓	✓	✓			3
10. การนิเทศการศึกษา	✓	✓		✓		3
11. การแนะแนวการศึกษา	✓	✓				2
12. การประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	✓	✓				2
13. การส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน	✓					1
14. การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น	✓		✓			2
15. การส่งเสริมและ สนับสนุนงานวิชาการ บุคคล ครอบครัวยุวชน หน่วยงานและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา	✓	✓				2

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรที่พบในขอบข่าย งานวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ (2552)	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552)	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554)	ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553)	สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (2552) ความถี่
16. การวางแผนงาน วิชาการ			✓	✓	2
17. การบริหารจัดการ เรียนรู้			✓	✓	2

จากตาราง 1 สามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด ช้างต้น เมื่อพิจารณาความถี่ของแหล่งข้อมูลตัวแปร สรุปได้ว่ามีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) งานวัดผลและประเมินผล 2) งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน 3) งานสื่อการเรียนการสอน 4) งานวิทยบริการและห้องสมุด ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วก็จะพบว่าในแต่ละด้านจะมีนักวิชาการ ดังนี้ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 9) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554 : 32-33) ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 3) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552 : 12) ดังนั้นในการศึกษาคุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรมา ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน 2) งานวัดผลและประเมินผล 3) งานวิทยบริการและห้องสมุด และ 4) งานสื่อการเรียนการสอน

ทั้งนี้คุณภาพ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้อง ครบถ้วน โดยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และทำให้สถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้า

ส่วนการปฏิบัติงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมทุกชนิดและการดำเนินงานทุกอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการพัฒนาการเรียน

ให้เกิดผลดีกับผู้เรียน และให้ครอบคลุมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

คุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

งานวัดผลและประเมินผล

งานวัดผลและประเมินผล คือ การที่ผู้บริหารปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลประเมินผล กำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล การ โอนและเทียบโอนผลการเรียน ตรวจสอบการให้ระดับคะแนน การจัดทำข้อสอบมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อสอบเก็บรักษา และทำลายเอกสารการประเมินผลการเรียน และรวบรวมผลการเรียนส่งงานทะเบียน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้และเป็นไปตามแนวทางของหลักสูตรวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง โดยจะมีนักวิชาการได้กล่าวถึงงานวัดผลและประเมิน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 35) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมทางวิชาการที่จะทำให้ทราบว่าการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใดมีปัญหา มีอุปสรรค มีข้อบกพร่อง และมีข้อจำกัดในเรื่องใดอย่างไร อันจะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ดียิ่งขึ้น และยังได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในด้านการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552 : 13) กล่าวว่า งานวัดผลและประเมินผล หมายถึง หน่วยงานที่ปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลประเมินผล กำกับ ดูแลการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล การ โอนและเทียบโอนผลการเรียน ตรวจสอบการให้ระดับคะแนน การจัดทำข้อสอบมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อสอบเก็บรักษาและทำลายเอกสารการประเมินผล การเรียน และรวบรวมผลการเรียนส่งงานทะเบียน โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมสนับสนุนครูและผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลและประเมินผล

2. กำกับดูแล จัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลในสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบ

3. ดำเนินการเกี่ยวกับการ โอนผลการเรียน

4. ตรวจสอบผลการให้ระดับคะแนนก่อนเสนอคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และผู้อำนวยการวิทยาลัย เพื่ออนุมัติผลการเรียน

5. รวบรวมผลการเรียนที่ได้รับการอนุมัติแล้วส่งงานทะเบียน

6. จัดสอบมาตรฐานวิชาชีพร่วมกับแผนกวิชา และรายงานผลการประเมินตามระเบียบ

7. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำข้อสอบมาตรฐาน

8. เก็บรักษาและทำลายเอกสารหลักฐานการประเมินผลการเรียน และเอกสารเกี่ยวกับงานวัดผลและประเมินผลการเรียนตามระเบียบ

9. ดำเนินการเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์

10. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถานศึกษา

11. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน เสนอโครงการ รายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น

12. ดูแลรักษาทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

13. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 66) ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผล ดังนี้ การวัด (Measurement) หมายถึง กระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะที่มีความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่วัดนั้น ๆ การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริง และการกระทำบางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเพียงครั้งเดียว

สันติ บุญภิรมย์ (2553 : 173) ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ดังนี้ การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวัดมาทำการพิจารณาตัดสินเป็นระบบอย่างครอบคลุมเพื่อหาข้อสรุปด้วยคุณธรรม การวัด หมายถึง การค้นหาคุณลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตามหน่วยวัดของเครื่องมืออื่น ๆ ที่เรียกว่าข้อมูล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 18-22) กล่าวถึง การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดระเบียบวัดและประเมินผล

1.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

1.2 พิจารณาร่างระเบียบประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

1.3 ประชาพิจารณ์โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.4 เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

1.5 ประกาศใช้ระเบียบ

1.6 ปรับปรุง พัฒนา แก้ไขให้เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2. การจัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.1 การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

2.1.1 ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินและตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยประเมิน
ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี)

2.1.2 ดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงพื้นฐานของผู้เรียน

2.1.3 ประเมินผลระหว่างเรียน หลังการเรียน และปลายปีเพื่อนำผลไปตัดสิน
การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและตัดสินผลการเรียนรายวิชา

2.1.4 เลือกรูปแบบการประเมิน เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลายเน้นการประเมิน
สภาพจริง ครอบคลุมสาระและเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

2.1.5 ช่อมเสริม ปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์
การประเมิน และส่งเสริมผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้พัฒนาการประเมินให้พัฒนาสูงสุดเต็ม
ความสามารถ

2.1.6 การตัดสินการผ่านรายวิชาตามเกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
(มาตรฐานชั้นปี) ที่กำหนด และประเมินให้ระดับผลการเรียนจากคะแนนการประเมินการผ่าน
ผลการเรียนที่คาดหวังทุกข้อร่วมกัน

2.1.7 จัดการเรียนช่อมเสริม และเรียนซ้ำรายวิชาที่ไม่ผ่านการตัดสิน ผลการเรียน
และให้ประชุมพิจารณาให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนทุกรายวิชาที่มีระดับการเรียนเฉลี่ย ไม่ถึง “1” ให้
เรียนซ้ำชั้น

2.1.8 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินผลการเรียน

2.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.2.1 ครูผู้ควบคุมกิจกรรมเป็นผู้ประเมินและตัดสินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็น
รายกิจกรรม

2.2.2 ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 2 ด้าน คือ การผ่านจุดประสงค์ของ
กิจกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยพิจารณาจากจำนวนเวลาเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

2.2.3 ตัดสินผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็น 2 ระดับ คือ ผ่านและไม่ผ่านโดยผู้ได้รับการตัดสินให้ผ่านจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ด้าน

2.2.4 ประเมินและตัดสินกิจกรรมการผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)

2.3 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.3.2 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

2.3.3 กำหนดแนวการดำเนินการเป็นรายคุณธรรม โดยประเมินทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2.3.4 ดำเนินการประเมินและสรุปผลเป็นรายปี

2.3.5 การประเมินให้ผู้เรียนทราบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

2.3.6 ประเมินผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4 การประเมินการอ่าน ทดวิเคราะห์และเขียน

2.4.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการกำหนดมาตรฐานเกณฑ์แนวทางการประเมินและการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลช่วงชั้น

2.4.2 ประกาศแนวทางและวิธีการประเมิน

2.4.3 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน

2.4.4 ดำเนินการประเมินปลายปีและประเมินผ่านช่วงชั้น

2.4.5 ผู้บริหารอนุมัติผลการประเมิน

2.5 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

2.5.1 เตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะรับการประเมิน

2.5.2 เตรียมตัวบุคลากร สถานที่และอำนวยความสะดวกในการรับการประเมิน

2.5.3 สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และความสำคัญแก่ครูและผู้เรียน

2.5.4 นำผลการประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล

3.1 เข้ารับการอบรมพัฒนาการจัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจ

3.2 จัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี) สาระการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้และสภาพผู้เรียน

3.3 นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือ และใช้เป็นเครื่องมือวัดผล และประเมินผล

3.4 พัฒนา ปรับปรุงให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

4. งานทะเบียน

4.1 ดำเนินการลงทะเบียน กรอกข้อมูลประวัติของนักเรียนในทะเบียนตามระเบียบ

4.2 ออกเลขประจำตัวให้กับนักเรียนใหม่ทุกคน

4.3 รับมอบตัวนักเรียนและดำเนินงานเรื่องการย้ายเข้าและย้ายออกของนักเรียน

ในช่วงระหว่างปีการศึกษา

4.4 สํารวจรายชื่อนักเรียนทุกระดับชั้น และจัดทำรายชื่อให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

4.5 การจัดทำรายงานข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน

4.6 ประสานงานกับกลุ่มที่ดูแลนักเรียนเพื่อแจ้งการเปลี่ยนแปลงรายชื่อ/จำนวน

นักเรียน

4.7 ดำเนินการด้านการย้าย ลาออก การเปลี่ยนแปลงทะเบียนนักเรียน

4.8 งานเกี่ยวกับการจัดทำ ขออนุมัติและรายงานผลการเรียนของนักเรียน

4.9 งานเกี่ยวข้องกับการจัดทำ และบริการเอกสาร หลักฐานทางการเรียนของนักเรียน เช่น รบ. ต่าง ๆ หลักฐานผลการเรียน ประกาศนียบัตร รวมทั้งหนังสือรับรองผลการเรียนทุกประเภท

4.10 ตรวจสอบความผูกพันของนักเรียนต่อฝ่ายหมวดงานอื่น ๆ ก่อนออกหลักฐานทางการเรียนให้

4.11 งานเก็บรักษาและรวบรวมสถิติข้อมูลผลการเรียนของนักเรียน รวมทั้งเผยแพร่ และรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบ

4.12 เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับ โปรแกรมการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน

4.13 งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. การเทียบโอนผลการเรียน

5.1 ประสานการจัดการวัดผลประเมินผลระดับสถานศึกษา

5.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบ โอนผลการเรียน จัดทำมาตรฐาน กรอบและเกณฑ์ การประเมินเพื่อการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู

5.1.2 จัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล สร้างเครื่องมือแบบฟอร์มต่าง ๆ ในการดำเนินการเทียบโอน

5.1.3 จัดและดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน

5.1.4 ประกาศผลการเทียบโอนผลการเรียน

5.2 เทียบโอนผลการเรียนจากการย้ายที่เรียนจากสถานประกอบการ จากพื้นฐานการประกอบอาชีพ

5.2.1 พิจารณาหลักฐานการศึกษาแสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน

5.2.2 พิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง โดยการทดสอบ

5.3.3 จัดทำทะเบียนขอเทียบโอน ระเบียบผลการเรียนและออกหลักฐานการเรียน/การเทียบโอน

6. การตัดสินใจและอนุมัติผลการเรียนผ่านช่วงชั้น

6.1 นายทะเบียนของสถานศึกษาตรวจสอบข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์การจบช่วงชั้นของสถานศึกษา

6.2 จัดทำบัญชีรายชื่อผู้เรียนที่จบช่วงชั้นพร้อมตรวจทานความถูกต้องไม่ให้มีข้อผิดพลาดใด ๆ ทั้งสิ้น

6.3 เสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ เพื่อให้เห็นชอบ

6.4 ผู้บริหารสถานศึกษาออกคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดทำเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3) ประกอบด้วย ผู้เขียน ผู้ทาน ผู้ตรวจ และมีนายทะเบียนเป็นหัวหน้า

6.5 ผู้บริหารอนุมัติผลการเรียน โดยลงนามในเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

7. การออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา

7.1 การจัดทำเอกสารประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.1)

7.1.2 หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ปพ.2)

7.1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)

7.1.4 แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4)

7.1.5 เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)

7.1.6 เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)

7.1.7 ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7)

7.1.8 เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8)

7.1.9 สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.9)

สรุปได้ว่า งานวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงถึงประสิทธิภาพของการเรียนการสอนทั้งผลการสอนของครู ผลการเรียนของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์

ของหลักสูตร สิ่งสำคัญจากการวัดผลและประเมินผลจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะนำผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน คือ การที่ครูทำหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน ตารางเรียน การจัดการเรียนการสอนทุกหลักสูตรร่วมกับแผนกวิชาต่าง ๆ โดยจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพโดยจะมีนักวิชาการกล่าวถึงงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนสอน ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 35) กล่าวว่า สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา วางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตร ด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่น ได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา (2551 : 59) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ความพยายามจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคม การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นด้วยความจำเป็น จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552 : 12) กล่าวว่า งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หมายถึง การที่ครูทำหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน ตารางเรียน การจัดการเรียนการสอนทุกหลักสูตรร่วมกับแผนกวิชาที่เปิดสอนต่าง ๆ และพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. จัดทำรวบรวม ตรวจสอบแผนการเรียนของทุกแผนกวิชาให้ตรงกับโครงสร้างของหลักสูตร
2. จัดทำตารางสอน ตารางเรียน ร่วมกับแผนกวิชาต่าง ๆ และสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง
3. จัดทำแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานหลักสูตรการเรียนการสอน

4. พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ และหน่วยงานภายนอก เพื่อจัดรายวิชาและสาขางานให้สอดคล้องกับนโยบาย ความต้องการของตลาดแรงงาน ชุมชน ท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

5. จัดหา รวบรวม และพัฒนาหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้หรือทักษะในการประกอบ อาชีพ หรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็น โครงการหรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

6. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและผู้สอนในสถานศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ จุดหมาย และหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ตลอดจนระเบียบการจัดการศึกษา

7. ประสานงานกับแผนกวิชาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ทั้งระบบการเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสะสมหน่วยกิต

8. ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตร

9. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดทำเอกสารประกอบการสอน และจัดการเรียน การสอน สื่อ และเทคโนโลยีการสอนที่ทันสมัย

10. รวบรวม และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

11. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถานศึกษา

12. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน เสนอโครงการ รายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น

13. ดูแลรักษาทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

14. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 25) กล่าวว่า หลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประโยชน์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สันติ บุญภิรมย์ (2553 : 53) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายาม ของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู อาจารย์ได้ร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการเรียน การสอนให้เหมาะแก่การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปได้ว่า งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันจัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของหลักสูตรและการสอนให้ชัดเจน เลือกใช้หลักสูตรและการสอนให้ตรงความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่นตามสถานการณ์

งานสื่อการเรียนการสอน

งานสื่อการเรียนการสอน คือ การที่ครูจัดเตรียมวัสดุทุกชนิดที่นำมาประกอบการสอน หรือกิจกรรม เป็นตัวกลางเชื่อมโยงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับงานสื่อการเรียนการสอน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 27) กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐาน การเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อ ธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่นการเลือกใช้สื่อ ควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552 : 14) กล่าวว่า งานสื่อการเรียนการสอน หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการวางแผนจัดหาจัดทำและให้บริการด้านสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอน โสตทัศนูปกรณ์ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตสื่อ บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ และห้องโสตทัศนศึกษา โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. วางแผนจัดหา จัดทำการให้บริการสื่อการเรียนการสอน โสตทัศนูปกรณ์ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการเรียนรู้
2. จัดหารวบรวมวัสดุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บริการในการศึกษาค้นคว้าของครู นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ครูในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน
4. พัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ครูในการใช้ และผลิตสื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาทางไกล การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
5. รับผิดชอบ ดูแล บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและให้บริการด้านโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ การใช้ห้องโสตทัศนศึกษา

6. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถานศึกษา
7. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน เสนอ โครงการ รายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น
8. ดูแลรักษาทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย
9. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 3) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่เป็นตัวกลางเร่งเร้าก่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านตัวสื่อต่างๆ เหล่านั้น โดยใช้ เวลาในการสอนและเวลาในการเรียนรู้น้อยกว่าการเรียนการสอนที่ปราศจากสื่อการสอนประกอบ

สรุปได้ว่า งานสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหา และพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ครูผลิต และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ให้เหมาะสมกับความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนการสอน

งานวิทยบริการและห้องสมุด

การที่ครูจัดทำห้องสมุดขึ้นเพื่อให้บริการด้านการค้นคว้า ยืม คืนหนังสือ เอกสาร สื่อ สิ่งพิมพ์ วิเคราะห์เลขหมู่หนังสือ จัดทำเครื่องช่วยค้นและให้บริการศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนพัฒนาการบริการห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา โดยมี นักวิชาการ ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิทยบริการและห้องสมุด ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552 : 13) กล่าวว่า งานวิทยบริการ และห้องสมุด หมายถึง หน่วยงานที่ให้บริการด้านการค้นคว้า ยืม คืนหนังสือ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ วิเคราะห์เลขหมู่หนังสือ จัดทำเครื่องช่วยค้น และให้บริการศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีหน้าที่ และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. วางแผนพัฒนาการบริการห้องสมุด และศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย
2. จัดระบบการบริหารให้ได้มาตรฐาน
3. พัฒนาการบริการห้องสมุด ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา
4. วางแผนพัฒนาห้องสมุด การให้บริการด้านเอกสารการพิมพ์ สื่อการเรียนการสอน และโสตทัศนูปกรณ์
5. รับผิดชอบดูแลบำรุงรักษา วัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและให้บริการ ด้านโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ และศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง
6. จัดหา รวบรวมวัสดุ สิ่งพิมพ์ สื่อ โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บริการในการศึกษา ค้นคว้าของครู นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

7. ควบคุมดูแลห้องสมุด จัดหาหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา

8. วิเคราะห์เลขหมู่หนังสือ จัดทำเครื่องช่วยค้น เช่น วรรณนิวารสาร บรรณานุกรม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

9. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถานศึกษา

10. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน เสนอโครงการ รายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

11. ดูแลรักษาทักษะของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

12. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 67) กล่าวว่า งานวิทยบริการและห้องสมุด มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. วางแผนพัฒนาการบริการห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

2. จัดระบบการบริการให้ได้มาตรฐาน

3. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

4. ดูแลบำรุงรักษา และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

5. จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

6. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 11) กล่าวว่า งานวิทยบริการและห้องสมุด คือ การจัดหาสื่อและบริการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ครู นักเรียน และบุคคลในชุมชนรักการอ่านและการเรียนรู้ และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อผู้บริหารทุกภาคเรียน

สรุปได้ว่า งานวิทยบริการและห้องสมุด หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูจัดทำห้องสมุดเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการอ่าน การค้นคว้า หาความรู้และส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อให้ได้รับสารสนเทศอย่างรวดเร็ว และตรงความต้องการมากที่สุด รวมถึงการจัดบรรยากาศที่ดี เป็นระเบียบ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีและประทับใจเมื่อเข้าใช้บริการ

จากการใช้แนวคิดคุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของครูที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่างานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพความสำเร็จของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษาก็มักจะพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ดังนั้น คุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการก็คือ ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ด้านวิชาการของสถานศึกษา การบริหารด้านวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักในการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คุณภาพ การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้จึงหมายถึง การปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาที่ทำให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องครบถ้วน โดยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และทำให้สถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ครั้งนี้ จำแนกคุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

1. งานวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงถึง ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนทั้งผลการสอนของครู ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร สิ่งสำคัญจากการวัดผลและประเมินผลจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะนำผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

2. งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันจัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของหลักสูตร และการสอนให้ชัดเจน เลือกใช้หลักสูตรและการสอนให้ตรงความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่นตามสถานการณ์

3. งานสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหา และพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ครูผลิต และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ให้เหมาะสมกับความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน

4. งานวิทยบริการและห้องสมุด หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูจัดทำ ห้องสมุดเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการอ่าน การค้นคว้า หาความรู้และส่งเสริมการอ่าน ให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อให้ได้รับสารสนเทศอย่างรวดเร็ว และตรงความต้องการมากที่สุด รวมถึงการจัดบรรยากาศที่ดี เป็นระเบียบ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีและประทับใจเมื่อเข้าใช้บริการ

บริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) หรือ "กรมอาชีวศึกษา" (เดิม) เป็นหนึ่งในห้าหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลงานการศึกษา ในด้านการอาชีวศึกษา เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษาอาชีพ มีมาตั้งแต่สมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรมมากขึ้น นอกเหนือไปจากอาชีพกสิกรรม อาชีวศึกษาเริ่มอย่างเป็นทางการเมื่อได้รับการบรรจุในโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 เป็นการศึกษาพิเศษ หมายถึง การเรียนวิชาเฉพาะ เพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยจัดการศึกษา 2 ประเภท คือ โรงเรียนสามัญศึกษา สอนวิชาสามัญ และโรงเรียนวิสามัญศึกษา สอนวิชาเพื่อออกไปประกอบอาชีพ

ในปี พ.ศ. 2453 ได้จัดตั้ง โรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งแรก คือ โรงเรียนพาณิชยการที่ วัดมหาพฤฒาราม และวัดราชบูรณะ ปี พ.ศ. 2456 จัดตั้ง โรงเรียนเพาะช่าง และปี พ.ศ. 2460 จัดตั้ง โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 กำหนดว่าวิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาชีพซึ่งจัดให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ เช่น กสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชยการ เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบการเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมต่าง ๆ และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2479 ได้ ปรากฏคำว่า "อาชีวศึกษา" เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษา ของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ อาชีวศึกษา ชั้นต้น กลาง และสูง รับนักเรียนจาก โรงเรียนสามัญศึกษาของทุกระดับประโยค

ปี พ.ศ. 2481 พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสังกัดกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) ให้จัดตั้งกรมใหม่ขึ้น 2 กรม คือ กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาสายสามัญ และกรมวิชาการ มีหน้าที่จัดการศึกษาสายอาชีพ

ปี พ.ศ. 2484 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2484 ซึ่งตราขึ้น เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2484 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 19 สิงหาคม 2484 กระทรวงธรรมการได้เปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงศึกษาธิการ และตั้งกรมอาชีวศึกษา ขึ้นแทนกรมวิชาการ ดังนั้น กรมอาชีวศึกษา จึงได้ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484

ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559 ราชกิจจานุเบกษา ได้ทำการเผยแพร่คำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 8/2559 ซึ่งมีสาระสำคัญคือให้โอนอำนาจหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช. ในส่วนที่ดูแลการอาชีวศึกษาให้มาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีผลทำให้การอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนถูกควมรวมเข้าด้วยกัน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559

ในปี พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทำให้ กรมอาชีวศึกษา เปลี่ยนสถานะเป็น "สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ออนไลน์. 2560)

สรุปได้ว่า สถานศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีบทบาทในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รวมไปถึงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถสร้างงานเพื่อประกอบอาชีพอิสระได้โดยยึดแนวปฏิบัติตามปรัชญาของสถานศึกษา คือ “คุณภาพ คู่คุณธรรม นำสู่สากล” ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้มีผลต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูใน การพัฒนา ปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนผลการวิจัยเป็นข้อมูลไปประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

ดีซอเทล (Desautel. 1987 : 101 ; อ้างถึงใน เอี่ยมจิรา เดชกัลยา. 2559 : 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทการปฏิบัติการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐโคต้าทางเหนือของประเทศสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้บทบาทการปฏิบัติ การสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐโคต้าทางเหนือ สหรัฐอเมริกาเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ เพราะเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความเห็นว่า ตนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอน และควรได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้มากกว่าบทบาทการเป็นครูผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรเป็นสำคัญ

มินูดีน (Minudin 1987 : 100 ; อ้างถึงใน วิภา ทองหง่า. 2554 : 80) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาททางวิชาการของผู้บริหารในรัฐซาบาหลี ประเทศมาเลเซีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาททางวิชาการของผู้บริหารในรัฐซาบาหลี มาเลเซีย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เพราะเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีหน้าที่หลักคือ การประเมินโครงการของโรงเรียนสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจน ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งหมดของโรงเรียนและการสอนในระดับชั้นมีความรู้ความเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนรายวิชา

กูธฮาร์ด (Goodhart. 1991 : 120 ; อ้างถึงใน พิมพ์ประพร วงศ์สิริยานุสรณ์. 2557 : 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่มีประสิทธิภาพ

ในด้านวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่มีประสิทธิภาพในด้านวิชาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เพราะเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยศึกษาผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ความสำเร็จของโรงเรียน และประสิทธิภาพขององค์กร วัดผล พบว่า ความเป็นผู้นำ ในด้านการจัดองค์กรของผู้บริหาร ความมีคุณธรรมจริยธรรมของครู ผู้ปฏิบัติการสอนและความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนและส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน

เชสเตอร์ (Chester, 1996 : 286 ; อ้างถึงในวิทยา ดวงสินธ์, 2556 : 36) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการบริหารวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา โดยเครื่องวิจัยเป็นแบบสอบถามเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีสมรรถภาพสูง เนื่องมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุมจัดปฐมนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครูใหม่หาวิธีวิจารณ์งานของครู เพื่อก่อโดยไม่ให้เสียกำลังใจจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครู เพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน จ่ายเงิน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าที่พักให้แก่ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ

งานวิจัยในประเทศ

จิระวรรณ บุญปลอด (2553 : 82) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และเพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และระดับช่วงชั้นที่ทำการสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2552 จำนวน 206 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติที และค่าสถิติเอฟ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางวิชาการของครูในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับ จากสมรรถนะทางวิชาการของครูจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลประเมินผลและด้านสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา การเปรียบเทียบสมรรถนะทางวิชาการของครูในโรงเรียน

ในสังกัดเทศบาลสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนและระดับช่วงชั้น ที่ทำการสอน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีสมรรถนะทางวิชาการ ไม่แตกต่างกัน ครูที่ทำการสอนระดับช่วงชั้นต่างกันมีสมรรถนะทางวิชาการไม่แตกต่าง

ญาณพิพัทธ์ โกมลพันธุ์ (2553 : 82) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการ วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใน 6 ด้าน คือ ด้านงานหลักสูตรพิเศษ ด้านงานหลักสูตรและการสอน ด้านงานสื่อการเรียนการสอน ด้านงานวัดผลและประเมินผล ด้านงานห้องสมุด และด้านงานอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การสอนและคณะวิชาที่สอน ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครู สังกัดวิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 77 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test, ANOVA และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้าราชการครูผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 67.53 มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 62.33 และสอนในคณะวิชาช่างอุตสาหกรรม ร้อยละ 57.41 2) ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ด้านงานอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี และด้านงานห้องสมุด และมีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านงานหลักสูตรและการสอน ด้านงานวัดผลและประเมินผล ด้านงานสื่อการเรียนการสอน สำหรับด้านงานหลักสูตรพิเศษมีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน การวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศและประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านงานห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปฏิบัติการสอนในคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในด้านงานวัดผลและประเมินผลแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านงานห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรภพ ไพรวลัย (2558 : 120) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู และเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ

ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 6 สถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งหาค่าความเชื่อมั่นได้ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของเซเฟเฟ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับ คือ ด้านพฤติกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านพฤติกรรมการบริหารงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และด้านพฤติกรรมการบริหารงานแผนกวิชา 2) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ตามทัศนคติของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ โดยรวม และรายข้อ ไม่มีความแตกต่างกันและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรัชญา มะลิหวล และพิกุล ภูมิโคกรักษ์ (2558 : 71) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ประกอบด้วย นุคถาวร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน สุ่มตัวอย่างแบบมีระบบแล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ โดยผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยภาพรวมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการคำนึงถึงความเป็น

ปัจเจกบุคคล รองลงมา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา ค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รองลงมา งานวัดผลและประเมินผล และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด งานแผนกวิชา และ 3) ความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระมหาปริญญา เตชปัญโญ (ปราบชมพู) (2558 : 71) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงาน วิชาการของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของ ครู โรงเรียนประถมศึกษา เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น การบริหารงานวิชาการของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และสถานที่ตั้ง 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนประถมศึกษาเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ ค่า F-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไป หาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมเสริมการเรียน การสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนและด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า ครูที่มีเพศ ประสบการณ์ และสถานที่ตั้ง มีความคิดเห็นที่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) ปัญหาการบริหารงาน วิชาการของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบว่า การวิเคราะห์ ทำแผนในการจัดการเรียนการสอน และการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ยังต้องปรับปรุง และยังต้องมีการพัฒนาบุคลากร ให้มีความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย บุคลากรผู้ชำนาญในการใช้สื่อการเรียนการสอนน้อยกว่าบางรายวิชาที่สอน อุปกรณ์ที่ใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความรู้ความเข้าใจไม่พร้อม ในเรื่องการวัดผล และประเมินผลตามสาระการเรียนรู้ขาดการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน ข้อเสนอแนะในการ

บริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ควรจัดหาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ทำแผนในการจัดการเรียนการสอนและบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการผลิตสื่อ และใช้สื่อการเรียนจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เหมาะสมกับบางรายวิชาที่สอนจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เพียงพอ จัดหาบุคลากรผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลตามสาระการเรียนรู้ประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อตรวจสอบความพร้อมผู้เรียนและความก้าวหน้า

สมศักดิ์ ไพคานาม และไพโรจน์ พรหมมีเนตร (2558 : 300) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาอุบลราชธานี เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเขมรราช และบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยการอาชีพวารินชำราบ จำนวน 114 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan และได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66-1 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบที (t-test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีระดับปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านมีระดับปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านพัฒนาการเรียน นักเรียน บุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

รัฐสยาม วงษ์ยี่ (2559 : 71) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของครู อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารวิชาการ และศึกษาปัญหาของการดำเนินงานวิชาการรวมถึงนำเสนอแนะ

จากการศึกษา มาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของครู อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน 4) ด้านการวัดผลประเมินผล 5) ด้านห้องสมุด 6) ด้านการนิเทศการสอน และ 7) ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครู จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาของครู-อาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ โดยรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการสอน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดการเรียนการสอน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการวัดผลประเมินผล มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านห้องสมุด มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และมีข้อเสนอแนะคือควร ดำเนินการศึกษาหรือทำวิจัยทุก ๆ ปีการศึกษาเพื่อนำผลการศึกษาหรือการวิจัยมาปรับปรุง การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

เอี่ยมจิรา เศษกัลยา (2559 : 90) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียน ในกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนในกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การสอน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูโรงเรียน ในกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำนวน 127 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนในกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าวิกฤต (t-test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธี Least Significant Difference (LSD) ผลการวิจัย พบว่า 1) การปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนในกลุ่ม ค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

อยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศภายใน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและด้านการวิจัยในชั้นเรียน 2) การปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนในกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศหญิงมีการปฏิบัติงานวิชาการมากกว่าเพศชาย จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากมีการปฏิบัติงานวิชาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย และจำแนกขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติงานวิชาการมากกว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และครูในโรงเรียนขนาดกลาง ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานวิชาการมากกว่าครูในโรงเรียนขนาดกลาง

รัตนภรณ์ บำรุงวงศ์ (2560 : 54) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอน การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 196 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา การวัดผล ประเมินผล ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่าครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหาร มีบทบาทสำคัญมากในการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้ความสำคัญในการพัฒนาประชาชนของประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินชีวิต ของประชาชนในทุกด้าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นแนวทาง ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง คุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร สถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของ จันทบุรี และตราด ในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนผลการวิจัย เป็นข้อมูลไปประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนางานวิชาการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาต่อไป ทั้งนี้สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการงานทุก ๆ อย่าง ไปพร้อม ๆ กันอย่างมีคุณภาพ โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลักและงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุน อีกทั้งใน ส่วนของความคิดเห็นของครูต่อคุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด นั้น ขึ้นอยู่กับเพศ ของครูและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งอาจจะมองเห็นต่อคุณภาพการปฏิบัติงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างหรือไม่แตกต่างกันก็ได้ อีกทั้งในส่วนของที่ตั้ง ของสถานศึกษาก็เช่น หากตั้งอยู่ในบริบทที่แตกต่างกัน ก็อาจทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อคุณภาพ การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างหรือไม่แตกต่างกันก็ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ ศึกษาถึงตัวแปรเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และที่ตั้ง เพื่อที่จะเปรียบเทียบคุณภาพ การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้นั้นไปปรับปรุงให้ สอดคล้องกับสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี